

कोरोना सोबत जगायला शिका..

कोरोना सोबत जगायला शिका, अश्या अनेक बातम्या तुम्ही टेलिव्हिजनवर व WHO च्या प्रेस कॉन्फरेन्समध्ये अनेकदा ऐकल्या असेल आणि हे ऐकून अनेकांच्या काळजाचा थरकाप देखील उडाला असेल व मनात अनेक प्रश्नांचा पूर आला असेल. हो पण नक्कीच कोरोना सोबत जगा असं आता आपल्याला दुर्दैवाने म्हणावं लागेल. कोविड-१९ ला WHO ने पँडेमिक म्हणून घोषित केले व कोरोनाच्या प्रसार रोखण्यासाठी अनेक देशांनी प्रतिबंध म्हणून लॉकडाऊन जाहीर केले परंतु या लॉकडाऊनमुळे तेथील अनेक उद्योग धंदे, आस्थापन, शाळा महाविद्यालये, अनेक कार्यालये, शेतीसंबंधीत अनेक उद्योग बंद आहेत ज्यामुळे तेथील अर्थचक्र पूर्णपणे थांबले आहे. लॉकडाऊनमुळे कोरोना व्हायरसचा प्रसार रोखण्यात आपण यशस्वी झालो आहोत खरे परंतु लॉकडाऊन हा काही यावरील ठोस पर्याय नाही. लॉकडाऊन हे विकसित व अविकसित दोन्ही देशांना थोड्या बहुत प्रमाणात न परवडणारे व अर्थचक्रास हानिकारक देखील ठरत आहे. यापुढे संपूर्ण लॉकडाऊन आपल्याला न परवडणारे आहे म्हणून लॉकडाऊनच्या कोषातून बाहेर येऊन आपल्याला आपले अर्थचक्र रूळावर आणले पाहिजे. भारताचा जर विचार केला तर येथे सर्वात जास्त शेतकरी, त्यानंतर शेतमजूर, संघटित व असंघटित कामगार, मजूर यांना यापुढील लॉकडाऊन त्रासदायक ठरेल व कोरोनाने होणाऱ्या हानी पेक्षा भूकबळी व नैराश्यायामुळे निर्माण होणारे संकट हे खूप मोठे असेल.

प्रभावी लस व औषधं याच्या प्रतीक्षेत राहून जर आपण लॉकडाऊन वाढवणार असू तर हा आपला खूप मोठा गैरसमज असेल, कारण लस व औषधं यांच्या निर्माणाचा टप्पा हा खूप मोठा व वेळ खालू असतो. रिसर्च अँड डेव्हलपमेंटमध्ये शोधलेल्या लस व औषधं याच पुढे जाऊन क्लिनिकल ट्रायल्स (प्राणी व नंतर माणसांवर) यासाठी सामान्यता १० ते १५ वर्षे लागतात परंतु कोरोनाच्या जागतिक संकटाचा व धोक्याचा विचार करता युद्धपातळीवर लसीच्या प्रभावीपणा व सुरक्षितता चाचण्या यांचा एकंदर अहवाल मिळवण्यासाठी कमीत कमी २ वर्षे देखील लागू शकतात व त्यानंतर पोस्ट मार्केटिंग म्हणजे बाजारात उपलब्ध झाल्यानंतरदेखील अपायकारकता (टॉक्सिसिटी) निदर्शनास आल्यानंतरदेखील लस व औषधं यांची विक्री बंद केली जाऊ शकते. त्यामुळे प्रभावी लस वेळेत शोधणे हे संशोधकांसमोरील खूप मोठे आव्हान आहे. कोरोनावरील लसीच्या शोधातील प्रमुख अडथळा म्हणजे व्हायरसचे होणारे म्युटेशन (संरचनेतील बदल) व दुसरे म्हणजे लवकर लक्षात न येणारी रचना हे संशोधकांसमोरील डोकेंदुखी ठरत आहे अजून देखील एच.आई.व्ही, मलेरिया इन्फ्लुएंझा, कॉलरा, इबोला अश्या एक ना अनेक आजारांवर प्रभावी असे लसीकरण आपण विकसित करू शकलो नाही आहोत परंतु जनता आता या आजारासोबत जगायला आता शिकली आहे. त्याचप्रमाणे आता आपल्याला कोरोना बाबतीतदेखील करावे लागणार आहे. कारण इतक्या सहजासहजी कोरोना आपल्यातून हद्दपार होणारा नसून सघातरी कोरोनाचे समूळ उच्चाटन अशक्य असून याउलट पँडेमिक मधून एंडेमिकमध्ये कोविड-१९ चे रूपांतर होत आहे. त्यामुळे आता कोरोना नष्ट होण्याची वाट न पाहता आपल्याला काही मुलभूत बदल करावे लागणार आहे व सामान्यतेकडे वाटचाल केली पाहिजे ज्याला “न्यू नॉर्मल्स” असे देखील म्हणू शकतो. न्यू नॉर्मल्स म्हणजे सॅनिटायझर, फेसमास्क व सोसिअल डिस्टेंसिंग याचा प्रामुख्याने दैनंदिन जीवनात वापर करून उद्योग धंदे, व्यवहार, शेती व असे अनेक कार्ये पार पाडण्यास केलेली सुरुवात. न्यू नॉर्मल्सकडे वाटचाल करत असताना आपल्याला खूप मोठ्या बदलांना आत्मसात करावे लागणार आहे.

लग्न, मुंज, व अंत्यविधी असे अनेक सामूहिक कार्यक्रम यात पाहिल्याप्रमाणे खूप गर्दी न करता मोजक्या लोकांत कार्यक्रम करणे बंधनकारक केले जाईल. शाळा महाविद्यालयांमध्ये डिजिटल एजुकेशन, ई-लर्निंग याचा वापर मोठ्याप्रमाणावर अंगीकारण्यात येईल. मुलांना पाहिल्याप्रमाणे मोठ्या संख्येने एकत्र खेळता येणार नाही. आर्थिक व्यवहार करतानादेखील अनेक बदल होतील जसे कि, डिजिटल पेमेन्ट, कॅशलेस ट्रांसकॅशन, ऑनलाईन पेमेन्ट अॅपचा जास्तीत जास्त वापर केला जाईल व आर्थिक व्यवहार पार पडले जातील.

सॉफ्टवेअर कंपनी, कॉल सेंटर, व आय. टी कंपनी या व अश्या अनेक कंपनी ज्यांना शक्य असेल त्यांना वर्क फ्रॉम होम करण्याची परवानगी दिली जाईल. जिथे वर्क फ्रॉम होम अशक्य असेल तेथे शिफ्टमध्ये काम करून घेतले जाईल. औद्योगिक क्षेत्राचा विचार जर केला तर तेथे देखील मोठ्या प्रमाणावर आधुनिकीकरण करून कमीत कमी कामगारांकडून काम करून मशीन कडून जास्त काम करून घेतले जाऊ शकते त्यामुळे येत्या काळात बेरोजगारी वाढण्यास देखील सुरुवात झालेली दिसू शकते. दळणवळणाच्या क्षेत्रात सामूहिक अंतर याचा विचार डोळ्यासमोर ठेऊन अनेक बदल केले जातील जसे कि, दुचाकी वर एक व चार चाकी वाहनावर दोन व्यक्ती असे नजीकच्या काळात बंधनकारक केले जाऊ शकते. विमानप्रवास, रेल्वेप्रवास या ठिकाणी विशेष काळजी घेतली जाऊन थर्मल स्क्रीनिंग, फेस मास्क व कॉन्टॅक्ट ट्रेसिंगसाठी आरोग्यसेतु अॅप (भारत सरकारने या आधीच विमानप्रवासासाठी बंधनकारक केले आहे) हे बंधनकारक केले जाईल.

कोरोनाची त्रासदी याचा विचार करता नजीकच्या काळात आरोग्य क्षेत्रात सरकारकडून अनेक बदल (संशोधन, आरोग्यासाठी जास्त निधी, नवीन हॉस्पिटलची निर्मिती) मोठ्या प्रमाणावर केले जातील.

कोरोनावरील लसीच्या संशोधनातील अडथळे, संशोधनानंतर मोठ्या लोकसंख्येसाठी लागणाऱ्या लसीचे उत्पादन हे नक्कीच वेळ खालू असणार आहे व तोपर्यंत संपूर्ण लॉकडाऊन हे ना परवडणारे आहे म्हणून नागरिकांनी आता न्यू नॉर्मल्स चा वापर करून स्वतःला व समाजाला सुरक्षित ठेऊन कोरोना सोबत मुकाबला करत ही लढाई आता आपल्याला जिंकायची आहे. कोरोना संबंदातील जनजागृती करून लोकांच्या मनातील गैरसमज दुर केले पाहिजे.